

Passat, present i futur de la Ciutadella

Quan el temps acompanya, una marea humana envaïeix el Parc de la Ciutadella. Una multitud que passeja, s'estira a l'herba, rema al llac o toca instruments exòtics, totalment aliena a la profunditat patrimonial i històrica que l'envolta. Sota terra, les arrels abraçen tant les restes del 1714 com les dels baluards i els glacis que els borbònics hi van construir a sobre. En superfície, l'antic arsenal ha esdevingut Parlament, el palau de governador és una escola, l'església militar roman immutable, el primer museu de Barcelona aixopluga una legió de sensesostre, l'umbracle es veu desbordat per les seves plantes, el castell-restaurant-museu cau a trossos, la galeria de màquines s'omple de fems de cavall, el dipòsit d'aigua guarda llibres i la casa de feres ha esdevingut oficines. Res, però, informa, mostra o explica què, quan i per què es van construir o què van significar en el seu moment la majoria d'aquests elements.

La Ciutadella posseeix una enorme riquesa patrimonial no interpretada, descontextualitzada i fins i tot, en alguns casos, completament esborrada pels seus usos actuals. Aquest patrimoni no només és inaccessible sinó que, a causa de la seva manca de visibilitat, corre el risc de desaparèixer. Si aquesta és la situació dels elements existents, molt pitjor és el grau de coneixement sobre tot el que ha desaparegut. La Ciutadella i el seu entorn ha sigut l'epicentre de fets tan excepcionals i oblidats de la història de la ciutat com ara l'Exposició Universal de 1888, la projecció i l'exhibició en l'esfera pública tant de les belles arts com de les ciències naturals, o l'evolució d'una part important de la cultura de l'oci barcelonina

(parcs d'atraccions, casinos, instal·lacions esportives i esdeveniments de tot tipus).

Fontserè va concebre la Ciutadella com un punt de connexió i de trobada entre Ciutat Vella, l'Eixample, Sant Martí i la Barceloneta. El ferrocarril bloquejava l'accés al front marí però això ho va solucionar l'Exposició Universal amb la construcció d'un pont sobre les vies per accedir a la secció marítima. A mitjans del segle XX, però, el creixement del Zoo a l'interior del Parc i la degradació del front marítim a causa de la industrialització i el barraquisme van fer créixer murs al voltant de la Ciutadella, que des de llavors ha sigut una barrera per a la circulació fluida dels barcelonins.

MIQUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ-ARIAS

DESENVOLUPAMENT CORPORATIU I L'INSTITUT DE CIÈNCIES DEL MAR

Resulta inajornable definir què i com volem que sigui aquest espai

Tampoc podem oblidar que la Ciutadella ha sigut i és un important bressol institucional. Encara que destaquen les institucions que porten més temps al Parc, com ara el Museu de Ciències Naturals i el Zoo, o les que generen més empremta social, com ara el Parlament, al voltant de la Ciutadella s'hi concentren un volum inusitat d'entitats vinculades amb la recerca, com ara la Universitat Pompeu Fabra, el Parc de Recerca Biomèdica, l'Institut Hospital del Mar d'Investigacions Mèdiques, l'Institut de Ciències del Mar, la Fundació Catalana de la Recerca i la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats. Aquesta combinació converteix *de facto* la Ciutadella en un dels punts de concentració del sector del coneixement més grans de tot Catalunya.

La decisió sobre com i quans s'ha de protegir i promoure la Ciutadella ha de ser un procés necessàriament obert i participatiu en què el govern municipal i les seves estructures operatives treballin al costat de la ciutadania, les entitats socials i les institucions arrelades a la zona. Tanmateix, com a veï del barri, historiador de la ciència i gestor en una de les institucions de recerca abans esmentades, crec que hi ha tres aspectes clau que no haurien de ser menystinguts en qualsevol planificació i ordenació futura de la Ciutadella: a) la protecció, preservació i interpretació integral del seu patrimoni (per exemple mitjançant la creació d'un centre d'interpretació); b) la dignificació urbanística harmoniosa del seu interior i del seu exterior trencant les barreres urbanes existents en l'actualitat; i c) el desenvolupament de les seves institucions amb una visió de ciutat i de país. Per exemple, s'ha de reflexionar sobre com ha de ser el Zoo del futur, la conversió del Museu de Ciències Naturals en Museu Nacional o la integració de l'Institut de Ciències del Mar en el sistema de recerca català.

La situació actual d'abandó i de manca de projecció cap al futur és insostenible. Resulta inajornable definir de manera constructiva què i com volem que sigui aquest espai urbà i humà que té tot el potencial per convertir-se en un dels centres anímics de la nostra ciutat.

AQUEST TEXT DE MIQUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ-ARIAS ÉS L'ÚLTIM D'UNA SÈRIE D'ARTICLES SOBRE LA CIUTADELLA EN QUÈ TAMBÉ HAN PARTICIPAT ELS SEGUENTS AUTORS: JORDI CARRIÓ, JAUME BADIA, ITZIAR GONZÁLEZ, FRANCESC URIBE I JORDI CAMÍ.

"Vista General del Restaurant del Park". La *Il·lustració Catalana*. 15/8/1888, núm. 194, plana 8. ARXIU DIGITAL DE LA BIBLIOTECA NACIONAL D'ESPANYA

CARTES I MISSATGES

Junts però no barrejats

Cada dia vaig de casa a la universitat en metro. Normalment, per fer més amens aquests minuts, escolto música o llegeixo algun llibre. Però he d'admetre que, des de fa algun temps, em sento una mica violenta cada vegada que miro al meu voltant i veig que la majoria de la gent està fent exactament el mateix.

Moltes vegades, en adonar-me de la situació, m'he tret els auriculars o he apartat la vista de la lectura però, evidentment, tot ha seguit igual.

Tots hem continuat ficats en els nostres propis pensaments, en la nostra bombolla individual, que no dona peu a un "bon dia" o ni tan sols a mirar-nos a la cara.

Sé que segurament no tinc cap dret a criticar això perquè, tal com he dit al principi, jo faig exactament el mateix. Però suposo que no sóc l'única persona que alguna vegada s'ha sentit aïllada enmig d'un munt de gent.

SÍLVIA GUTIÉRREZ BALAGUER
SANTA PERPÈTUA DE MOGODA

Els perills de les xarxes socials

Les xarxes socials són una eina molt útil per comunicar-nos i compartir moments. Tenim pràcticament tota la nostra vida a les xarxes: indiquem a Facebook la nostra feina, on vivim, què ens agrada. Sortim amb amics i fem una història a Snapchat. Dinem en un restaurant i pengem la foto del menú a Instagram. Etiquetem amics, llocs...

Molts cops, especialment els més joves, no tenim en compte qui té accés a aquesta informació que donem. La nostra intenció és compartir-ho amb la gent que ens importa. No obstant, molts no vigilen les polítiques de privacitat, deixen el seu perfil públic i publiquen informació molt personal i els seus moviments de manera molt explícita.

És important que eduquem les noves generacions no només en els beneficis i les grans possibilitats de les xarxes socials, sinó també en els seus riscos i en com fer-ne un ús responsable.

CLAUDIA RÍOS CUADRADO
ARGENTONA

Eradicar el sensellarisme

Visc a l'entorn de l'Estació de Sants. De nit moltes persones ocupen diferents racons de la zona. Quan surto a passejar el gos veig els cartrons darrere dels quals s'amaguen. Cartrons, matalassos i mantes constitueixen el seu habitatge.

Aquesta realitat concreta i propera m'ha fet pensar en algunes de les necessitats bàsiques d'una persona: un sostre per protegir-se del fred i de l'aigua. Tot i que amb això no n'hi ha prou. Tothom hauria de poder tenir una llar per viure-hi i tenir intimitat.

Per això celebrem el Pla de Lluita Contra el Sensellarisme que ha posat en marxa l'Ajuntament de Barcelona i que, entre les actuacions que té previst dur a terme, inclou intervenir als voltants de les estacions, on hi ha una alta concentració d'indigents, millorar les condicions i augmentar el nombre de places dels equipaments municipals i també tenir més centres d'acollida i més habitatges.

MARTÍN MARTÍNEZ MARTÍNEZ
BARCELONA

Conciliació familiar

Les propostes d'horaris que afavoreixen la conciliació laboral són un bon punt de partida per remuntar la baixa taxa de natalitat que tenim a l'Estat.

Però no ens enganyem. No són suficients. Si de debò volen remuntar l'economia del país a través de mesures que incrementin la natalitat, cal prendre nota dels països escandinaus. Allà les dones són tractades laboralment amb el respecte que mereixen en tots els sentits. No han de renunciar a ser mares per ser treballadores ni a la inversa. Per no parlar de les ajudes econòmiques que reben en la seva maternitat.

Si volem fer les coses ben fetes, no les fem a mitges.

AINA CABALLERIA
BARCELONA

Les cartes enviades pels lectors han de tenir un màxim de 1.000 caràcters. El diari es reserva el dret de resumir-les. Els seus autors hi han de fer constar nom i cognoms, adreça postal i electrònica, número de carnet d'identitat i un telèfon de contacte. Les cartes no es respondran.

Podeu expressar-vos al diari a través de la web www.ara.cat, i per les següents vies:

@diariARA [facebook.com/diariARA](https://www.facebook.com/diariARA) [@cartes@ara.cat](mailto:cartes@ara.cat) Carrer Diputació, 119, 08015, Barcelona Fe d'errades: opinio@ara.cat

